

Plaats

Elke week bespreekt Marcel Verreck heden en verleden van een bijzondere (nagenoeg) Haagse plek.

Meerzicht, Zoetermeer

Zo af en toe bevangt mij een vreemd verlangen, waarvan ik u graag deelachtig wil maken. Het overvalt mij doorgaans op winderige treinstations of op eenzame tramhaltes.

Maar toch het meest op treinstations, wanneer ik, gezeten in een Intercitycoupé, in de schemering de bussen van het streekvervoer zie staan. Annen, lees ik dan bijvoorbeeld. Of Nieuweschans. Of Baarle-Nassau. Dan moet ik mij beheersen om niet uit mijn trein te stappen, het vallende duister van de avond in, mij te melden bij de buschauffeur, in te stappen om, met een paar zwijgende lokale passagiers om mij heen, tot het eindpunt mee te rijden. Daar is de avond dan helemaal gevallen. Ik wandel rond de kerk, het hotel is gesloten en uit de snackbar klinkt Jan Smit.

Annen, Nieuweschans of Baarle-Nassau. Er gaat nog een bus terug. Of nog beter, een nieuwe bus dient zich aan, naar Nieuw-Weerdinge, Muntendam of Wouwse Plantage.

Dit soort reisesjes maak ik in mijn hoofd, uiteindelijk kom ik die veilige coupé niet uit. Misschien is het verlangen te groot om het in te lossen. Er moet nog wat overblijven, nietwaar.

Zo beproefde ik pas heel kortgeleden voor het eerst het oude Sprintertraject dat door Zoetermeer krult. Het is inmiddels een Randstadrail, die nota bene vlak bij mijn Haagse huis vertrekt. Veel heb ik op treinen moeten wachten, dat kan zoals bekend even duren, en vaak bestudeerde ik dan de namen van de Zoetermeerse stations. De grappigste was Palenstein.

Maar voor deze tocht kies ik als bestemming het station met het meeste perspectief. Meerzicht, een betere naam is niet denkbaar. Naast dat station bevindt zich het frisse winkelcentrum Meerzicht, dat toch alweer veertig jaar oud is. Ik daal af van het hooggelegen spoor en ver volg mijn stadssafari in het overdekte winkelparadijs. Het is maandag 11.00 uur, een tijdstip waarop ze bij mij op de Fahrenheitstraat nog allemaal liggen bij te komen van het weekend, maar hier is de levendigheid groot. Het winkelcentrum vormt duidelijk het hart van de wijk. Je ziet er kindwagens en rollators, door de uitnodigend opengesloten winkelpuien stromen de klanten toe. Zonlicht valt door het glazen dak, verse geuren vermengen zich met elkaar, er wordt gegroet en gebabbeld, een opgewekt geheel. In een tijd met veel van angst en haat verwrongen gezichten is dat goed om te zien.

Marcel Verreck

Nicole Maalsté en Michiel Panhuysen, schrijvers en partners

Wietteelt in het Westland, waarom niet?

Het is vijf voor twaalf wat het Nederlandse wietbeleid betreft, vinden Nicole Maalsté (Heerlen, 1966) en Michiel Panhuysen (Nijmegen, 1966) van het Haagse projectbureau Acces Interdit. De auteurs van het onlangs verschenen boek 'De wietindustrie – de slag om de achterdeur' stellen dat het gedoogstelsel voor cannabis is vastgelopen. Hun boodschap is helder: legaliseren en reguleren. En dat biedt volop kansen.

Door Jasper Gramsma

“Dit boek is een wake-up call, het kan zo niet langer”, zegt Nicole Maalsté. Ze houdt zich als wetenschapper al vijftienvintig jaar bezig met onderzoek naar illegale drugsmarkten. Eerder maakte ze samen met haar partner – schrijver en ultraloper Michiel Panhuysen – een serie portretten over Nederlandse wietelers. “Het is prettig om met Michiel samen te werken, want ik zit heel diep in de materie. Op een gegeven moment zie je niet meer wat een ander niet weet en is het lastig om neutraal te blijven. En belangrijker nog: Michiel kan de zaken op een begrijpelijke manier opschrijven”. Deze nieuwe uitgave van het duo biedt voor het eerst een inkijkje in wat zich bij de achterdeur van coffeeshops afspeelt, een proces waar maar weinig mensen mee bekend zijn. Terwijl daar het grootste knelpunt zit. De verkoop van cannabis in coffeeshops wordt weliswaar door de vingers gezien, de teelt en de bevoorrading zijn strafbaar. Doordat politie en justitie de jacht op de achterdeur een paar jaar geleden hebben geopend, is een onhoudbaar kat-en-muisspel ontstaan.

'Alle partijen worstelen met het gedoogbeleid, omdat het zo onduidelijk is'

Maalsté: “Alle partijen worstelen met het gedoogbeleid, omdat het zo onduidelijk is. Met ons boek willen we laten zien hoe verschillend er tegen het probleem wordt aangekeken. Burgemeesters proberen overlast te bestrijden, justitie wil een einde maken aan de criminaliteit, rechters kunnen niet meer met het gedogen uit de voeten en exploitanten proberen gewoon een zaak te

runnen. Door een overzicht te geven, hopen we op meer begrip voor waar de ander mee bezig is. Tegelijk is het een oproep aan de politiek om iets aan het beleid te doen nu dat helemaal is vastgelopen”.

Panhuysen vult aan: “Het is tijd om te kiezen: ga je de wietindustrie proberen uit te roeien en sluit je de coffeeshops of zet je een stap naar een opener manier van omgaan met het onderwerp?”

Kwaliteit

De auteurs, zelf geen blowers, pleiten voor het laatste. “Die wietindustrie is er nu eenmaal en er is geen enkele aanwijzing dat er in Nederland meer geconsumeerd wordt

een paar Amerikaanse wietkenners met wie hij naar Amsterdam ging. “Ze wilden natuurlijk bij wat coffeeshops naar binnen, maar kwamen gedesillustioneerd weer buiten en zeiden: ‘Wat een troef! Bij ons is de kwaliteit veel beter’”.

Het dalende aantal coffeeshops als gevolg van de jacht door justitie baart het auteursduo eveneens zorgen. Panhuysen: “Het gebruik neemt niet af, dus dat heeft consequenties aan zowel de voor- als de achterdeur. Het wordt drukker in de shops, dus is er meer overlast en moeten er grotere illegale voorraden worden aangelegd. Een ander mogelijk scenario is dat je van die

'Criminaliteit heeft niets met het middel te maken, maar wel met het verbod'

dan elders doordat er coffeeshops zijn”, stelt Maalsté. “Maar door de vele oproertes moet er veel sneller geproduceerd worden. Kleine, idealistische telers maken steeds vaker plaats voor grote jongens die het doen voor het geld, waardoor de kwaliteit van de wiet achteruitgaat. Ook hebben coffeeshopeigenaars vrijwel geen contact meer met de telers. Ze testen de wiet wel, onder de microscoop of door te roken, maar weten niet altijd wat ze verkopen. De consument is daarvan uiteindelijk het meest de dupe. Er zou een hele slag gemaakt kunnen worden met nieuwe en betere producten”. Panhuysen herinnert zich

scooterjongetjes krijgt die met een 06-nummer een ondergrondse handel beginnen waar je helemaal geen vat op hebt. Je kunt niet meer waarborgen dat alleen mensen ouder dan achttien wiet kopen en de stap naar een grammetje coke is ook sneller gezet”. “Daarvoor was nu juist het gedogen bedoeld”, gaat Maalsté verder. “En dat heeft succes gehad. Twee derde van alle cannabis wordt in coffeeshops verkocht. Zo kun je mensen bereiken met voorlichting, bijna iedereen in Nederland kent het verschil tussen soft- en hard drugs”.

Kritisch zijn de twee dan ook op de houding van de overheid, die

Foto: Piet Gispen

diametraal staat tegenover die van de burger. “Zeventig procent van de Nederlanders vindt cannabis een normaal verschijnsel, maar politie en justitie voeren mediacampagnes om die opinie te veranderen door de criminaliteit te benadrukken. Dat vind ik bedenkelijk, op wiens stoel ga je als overheid dan zitten? Bovendien heeft die criminaliteit niets met het middel te maken, maar wel met het verbod”, aldus Maalsté.

Zichtbaar

De geboren Limburgse is van huis uit algemeen sociaal wetenschapper. “Ik heb mijn scriptie geschreven over hoe cannabis na de Tweede Wereldoorlog in Nederland is geïntroduceerd. Vervolgens heb ik ook veel onderzoek gedaan naar xtc en cocaïne”, vertelt ze. “Wat me aan die illegale drugsmarkten interesseert, is dat ik dingen zichtbaar kan maken die voor velen verborgen blijven. Dat vraagt creativiteit: je kunt niet de gebaande paden op met een enquête of de telefoongids open slaan om dealers te bellen”. Op de vraag hoe ze dan wel aan haar contacten komt, antwoordt Maalsté: “Ik ben er langzaam ingegroeid. Men weet op een gegeven moment dat je betrouwbaar met informatie omgaat en dan wordt je netwerk steeds groter. Wat ook helpt is dat Michiel en ik al jaren schrijven voor Highlife, een magazine over cannabis”.

De auteurs kunnen evenwel geen

eenduidig profiel schetsen van de spelers in de wietindustrie. “Van oudsher zijn de coffeeshopondernemers anarchisten, hippies en krakers die ooit op een thuisadres begonnen zijn en later een gedoogvergunning kregen”, legt Panhuysen uit. “Dat zijn niet altijd echte ondernemers. Maar je hebt er ook bij die erg met product en klant bezig zijn. De tweede generatie heeft zelfs vaak een opleiding in bijvoorbeeld bedrijfskunde”.

Een van de opvallendste figuren in het boek is de Terneuzense coffeeshopexploitant Meddie Willems. De inval in zijn zaak in 2007 luidt ‘de slag om de achterdeur’ in. Hij gaat ten onder aan zijn eigen succes, omdat de schaalgrootte van zijn shop bij justitie het vermoeden wekt dat Willems aan het hoofd van een criminele organisatie staat. De juridische strijd daarover is nog altijd gaande. Maalsté en Panhuysen bezochten de ondernemer in zijn vakantiechalet in de Zwitserse Alpen. “Dan denk je eindelijk te gaan zien waar al dat verdiende geld aan is uitgegeven en dan kom je in een betonnen appartementencomplex. We konden het eerst niet geloven, want die soberheid en zuinigheid zijn in de wietindustrie wel heel uitzonderlijk”.

Over de grens

In hun boek werpen Maalsté en Panhuysen vaker een blik over de grens, want Nederland heeft zijn

koppositie allang verloren als het om cannabis gaat, betoogt Maalsté. “In Amerika kijkt men tegenwoordig door een economische bril naar dit onderwerp. Colorado is wel erg commercieel, maar in Californië trekt men cannabis meer in de hoek van duurzaamheid en lokale producten. Ik denk dat Nederland ook op die toer moet. Wij zeggen: zet die bril nou ook eens op, er zijn gewoon kansen. Nederland is goed in tuinbouw en we hebben ondernemers met veel knowhow. Die laten we nu weglopen naar het buitenland, waar ze wel een teeltvergunning krijgen”.

En Panhuysen: “Het Westland zou bijvoorbeeld een heel belangrijke rol kunnen spelen”. Maar ook aan legalisering zitten risico’s, weten ze. “Je ziet dat er in Amerika

kun je geen overdosis nemen. “We kunnen niet uitsluiten dat sommige mensen op een onverantwoorde manier gebruiken, waardoor een verslavingssituatie kan ontstaan”, legt Maalsté uit. “Maar dat is nog geen reden om de wetgeving niet te organiseren. Het verbod heeft niet gewerkt en het gebruik is wereldwijd toegenomen. Zonder regulering breng je dus steeds meer mensen in onveilige situaties”.

Heil

Het eerste exemplaar van het boek overhandigden de auteurs aan D66-Kamerlid Magda Berndszen. Haar partij heeft een wetsvoorstel klaarliggen om cannabis te legaliseren, maar wacht daarmee tot er een Kamermeerderheid is. Niet alleen principiële bezwaren tegen drugs

re criminaliteit zullen zoeken”.

Ook de Vereniging Nederlandse Gemeenten mengt zich inmiddels in de discussie. Dit najaar verschijnt een rapport waarin een aantal burgemeesters waarschijnlijk pleit voor een grotere toegestane hoeveelheid cannabis in coffeeshops dan de huidige vijfhonderd gram. Maar zover is het nog lang niet. Maalsté: “Het is zelfs zo dat wij als enige land ter wereld een Growshopwet hebben die verbiedt om spullen voor wietteelt te kopen. Niet dat die wet te handhaven is, want het gaat om spullen die ook in de tuinderij worden gebruikt. Maar we gooien zo wel het kind met het badwater weg”.

Het laatste woord over dit controverse thema is voorlopig nog niet gezegd, maar wat Maalsté betreft wel geschreven. “Dit is ons laatste boek over dit onderwerp, het is duidelijk zo. Men kan hiermee de boer op naar partijen die bij de beslissing betrokken zijn. Als onderzoeker heb ik vaak gezien dat rapporten bij gemeenten en ministeries in een la verdwijnen. Ze worden niet opgepikt of men pikt er alleen zaken uit naar eigen goeddunken. We wilden iets maken wat wél wordt gelezen en daarom dit boek. Wij vertellen gewoon het verhaal, het is aan de lezer om te bedenken wat er moet gebeuren”.

‘Als wietteelt legaal wordt, vallen veel van de huidige telers af’

veel nieuwe producten op de markt komen die je op andere manieren kunt gebruiken, zoals eetbare producten waarin cannabis is verwerkt. Daarmee spreek je mogelijk wel een nieuw publiek aan”.

Toch valt het met het gevaar wel mee, zo stellen de schrijvers van het boek. Cannabis is tenslotte ook een medicijn en van dit roesmiddel

spelen in de weerstand tegen legalisering een rol. Maalsté kent ook andere motieven. “Als wietteelt legaal wordt, zullen veel van de huidige telers afvallen. Omdat hun kwaliteit onvoldoende is en omdat de prijs van vier- tot zevenduizend euro per kilo fors omlaag zal gaan naar rond de duizend of zelfs minder. Men is bang dat die telers hun heil in ande-

‘De wietindustrie – de slag om de achterdeur’, uitgeverij Nieuw Amsterdam, € 19,99, ISBN: 9 789046 818909.